

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра менеджменту і адміністрування**

ЗАТВЕРДЖУЮ

 Завідувач кафедри
проф. Шашкова Н.І.
“02” вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАКРОЕКОНОМІКА

Галузь знань 24 Сфера обслуговування
спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа
ступінь вищої освіти бакалавр

Херсон 2019

Робоча програма «Макроекономіка» для студентів за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа
Розробник: д.е.н., професор Шашкова Н.І

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування

Протокол від "02" вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри менеджменту і адміністрування

(підпис)

(проф. Шашкова Н.І.)

(прізвище та ініціали)

2.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 24 Сфера обслуговування	основний компонент	
модулів -2		Рік підготовки	
Змістовних модулів – 2		2 - й	
		Семестр	
Загальна кількість годин –90	Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа	Лекції	
		24	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	ступінь вищої освіти: «бакалавр»	Практичні, семінарські	
		22	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		44	
		Вид контролю:	
		Залік	

Структура навчальної дисципліни «Макроекономіка»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	л а б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Вступ до макроекономіки. Моделі макроекономічної рівноваги												
Тема 1. Макроекономіка як наука	18	2	2			2						
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	12	2	2			2						
Тема 3. Ринок праці	10	2	2			4						
Тема 4. Товарний ринок	8	2	2			4						
Тема 5. Грошовий ринок	8	2	2			4						
Тема 6. Інфляційний механізм	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 1	60	12	12			20						
Змістовий модуль 2. Приватна закрита економіка												
Тема 7. Споживання домогосподарств	8	2	2			4						
Тема 8. Приватні інвестиції	8	2	2			4						
Тема 9. Сукупні витрати і ВВП	14	2	2			4						
Тема 10. Економічна динаміка	10	2	2			4						
Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання	12	2	1			4						
Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність	8	2	1			4						
Разом за змістовим модулем 2	60	12	10			24						
Усього годин	120	24	22			44						

ВСТУП

Мета курсу: розкрити механізм функціонування національної економіки на основі макроекономічних теорій, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою та досвідом макроекономічної практики.

Завдання курсу:

Теоретичні – визначення ролі макроекономічної науки в суспільстві, розкриття її об'єкта, предмета та методології; висвітлення системи основних макроекономічних показників та індикаторів макроекономічної нестабільності тощо.

Практичні – аналіз базових макроекономічних процесів, розрахунків та аналіз основних макроекономічних показників.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **загальних та фахових компетентностей:**

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства. усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

Міжпредметні зв'язки. Дана дисципліна є основною компонентною складовою та базується на фундаментальній підготовці студентів з такої дисципліни як "Теоретична економіка".

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Вступ до макроекономіки. Моделі макроекономічної рівноваги

Тема 1. Макроекономіка як наука

Роль макроекономіки в житті суспільства. Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Методологія макроекономіки. Моделювання як головний метод відображення фактичної поведінки економіки. Сутність математичних та графічних моделей.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва. Основні макроекономічні показники. Методи обчислення ВВП. Номінальний і реальний ВВП. Індекс цін, індекс споживчих цін, індекс цін ВВП (дефлятор ВВП). Відмінність між індексом споживчих цін і дефлятором ВВП. Дсфлювання та інфлювання. Обчислення зміни номінального ВВП за рахунок зміни реального ВВП і зміни рівня цін.

Тема 3. Ринок праці

Зайнятість і безробіття. Населення як джерело робочої сили. Механізм ринку праці. Неокласична теорія ринку праці. Неокласична функція попиту на працю. Кейнсіанська функція попиту на працю. Втрати від безробіття. Витрати, що пов'язані з природним безробіттям. Втрати від циклічного безробіття. Закон Оукена. Визначення потенційного ВВП на основі розриву ВВП. Визначення впливу безробіття на динаміку ВВП.

Тема 4. Товарний ринок

Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від ринкового попиту. Сукупна пропозиція. Основна модель короткострокової сукупної пропозиції. Модель AD–AS як базова модель економічної рівноваги. Короткострокова і довгострокова рівновага.

Тема 5. Грошовий ринок

Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Попит на гроші. Класичний підхід до функції попиту на гроші. Механізм грошового ринку.

Рівняння рівноваги на грошовому ринку. Процентна ставка: сутність та види. Реальна процентна ставка та чинники, що впливають на її рівень.

Тема 6. Інфляційний механізм

Сутність та види інфляції. Причини та наслідки інфляції. Інфляція і безробіття. Ранній варіант кривої Філіпса. Крива Філіпса як аналітичний засіб стабілізаційної політики. Крива Філіпса у довгостроковому періоді.

Змістовий модуль 2. Приватна закрита економіка

Тема 7. Споживання домогосподарств

Доходи домогосподарств як джерело споживання. Кейнсіанська функція споживання. Сучасна модифікація кейнсіанської функції споживання. Функції споживання з урахуванням фактора часу. Теорія Фішера про міжчасовий вибір споживача. Функція споживання за гіпотезою життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу.

Тема 8. Приватні інвестиції

Інвестиції в основний капітал. Кейнсіанська функція інвестицій. Гранична ефективність капіталу. Проста інвестиційна функція. Процентна ставка і прибутковість інвестиційних проектів. Заощадження та інвестиції. Заощадження як джерело і фінансове обмеження інвестицій. Класичний механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями.

Тема 9. Сукупні витрати і ВВП

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Мультиплікатор витрат. Індуційовані й автономні витрати. Алгебраїчна модель простого мультиплікатора та його сутнісне визначення. Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту автономних витрат в умовах неповної зайнятості. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву.

Тема 10. Економічна динаміка

Основні засади теорії економічного зростання. Два способи збільшення обсягів виробництва. Сутність економічного зростання та його показники. Економічне зростання та економічний розвиток. Модель Солоу. Основні передумови моделі Солоу. Джерела економічного зростання. Внесок факторів виробництва в економічне зростання. Економічні цикли. Сутність та структура економічного циклу. Характеристика фаз економічного циклу.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Роль держави в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу з урахуванням держави. Вплив держави на умови формування економічної рівноваги. Державні та національні заощадження. Рівновага між національними заощадженнями та національними інвестиціями. Дискреційна фіскальна політика. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика.

Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність

Платіжний баланс. Сутність та методологія складання платіжного балансу. Валютний курс. Валюта та її види. Номінальний валютний курс і способи котирування валюти. Вплив зовнішньої торгівлі на економіку. Вплив зовнішньої торгівлі на умови формування рівноважного ВВП, обчисленого за методом «витрати—випуск». Гранична схильність до імпорту. Функція споживання у відкритій економіці.

Змістові модулі учбового курсу

Змістовий модуль 1. Вступ до макроекономіки. Моделі макроекономічної рівноваги

Лекційний модуль

1. Макроекономіка як наука .
2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.
3. Ринок праці
4. Товарний ринок
5. Грошовий ринок
6. Інфляційний механізм

Семінарський модуль

1. Макроекономіка як наука .
2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.
3. Ринок праці
4. Товарний ринок
5. Грошовий ринок
6. Інфляційний механізм

Модуль самостійної роботи

1. Макроекономіка як наука .
2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.
3. Ринок праці
4. Товарний ринок
5. Грошовий ринок
6. Інфляційний механізм

Змістовий модуль 2. Приватна закрита економіка

Лекційний модуль

1. Споживання домогосподарств.
2. Приватні інвестиції
3. Сукупні витрати і ВВП
4. Економічна динаміка
5. Держава в системі макроекономічного регулювання
6. Зовнішньоекономічна діяльність

Семінарський модуль

1. Споживання домогосподарств.
2. Приватні інвестиції
3. Сукупні витрати і ВВП
4. Економічна динаміка
5. Держава в системі макроекономічного регулювання
6. Зовнішньоекономічна діяльність

Модуль самостійної роботи

1. Споживання домогосподарств.
2. Приватні інвестиції
3. Сукупні витрати і ВВП
4. Економічна динаміка
5. Держава в системі макроекономічного регулювання
6. Зовнішньоекономічна діяльність

6. Методи навчання

Традиційні методи навчання: лекція, бесіда, самостійна робота з джерелами інформації тощо.

Добре обладнані аудиторії, наявність технічних засобів навчання, комп'ютерна підтримка навчального процесу, сучасна наочність сприяють реалізації “золотого правила” дидактики: використанню методів ілюстрації, демонстрації, якісному проведенню практичних робіт, організації плідної навчально-дослідної та науково-дослідної роботи.

Інтерактивні методи навчання:

- “прес”-метод, який допомагає студентам навчитися аргументовано і в чіткій формі формулювати та висловлювати свою думку з дискусійного питання;
- метод «мікрофон», який вчить лаконічно висловлюватись з приводу певної фахової проблеми;
- дидактична гра як засіб активізації процесу навчання у процесі моделювання цілісної структури професійної діяльності майбутнього фахівця;
- синанон-метод як засіб підготовки до професійної діяльності в системі "людина -людина";
- метод кейсів (case study), метою якого є – поставити студентів у таку ситуацію, коли їм необхідно буде прийняти рішення;
- метод «Коло ідей», метою якого є залучення всіх студентів до обговорення проблеми;
- метод “Ток – шоу”, метою якого є отримання студентами навичок публічного виступу та дискутування;
- метод «Ажурна пилка» вчить студентів працювати «у команді» для опрацювання значної кількості інформації за короткий проміжок часу. Основний принцип цього методу “вчимося – навчаючи”.

При виборі методу навчання завжди звертається увага на певні фактори:

- орієнтація заняття на засвоєння нових знань чи на перевірку і корекцію знань, умінь та навичок. Так, на практичних заняттях, більше орієнтованих на засвоєння нових знань, використовуються бесіди, доповіді студентів з аналізом їх змісту, а практичні заняття, спрямовані на перевірку і корекцію знань, умінь та навичок, передбачають використання вправ, тестових завдань, проведення “термінологічних” диктантів;

- особливості змісту і структури навчального матеріалу. Наприклад, якщо матеріал об'ємний, новий, складний для засвоєння, то використовується лекція, розповідь, опорні конспекти з коментарем викладача. За умови, що матеріал невеликий за обсягом і доступний для самостійного вивчення студентами, обирається підготовка студентами рефератів, метод прес-конференції, обговорення вивченого в групах “Ажурна пилка” і т.п.). Для творчого осмислення теми, розвитку критичного мислення

студентів використовується дидактичні ігри;

- обсяг часу, відведеного на засвоєння матеріалу. Там, де обсяг часу обмежений, перевага надається звичайній, а не проблемній лекції, розповіді, а не дискусії, репродуктивним методам, а не дидактичній грі, тому що є ризик не встигнути глибоко і різнобічно висвітлити тему;

- психологічні особливості студентів, рівень загальної підготовленості академічної групи. У групах, де рівень підготовленості не дуже високий, проблемні методи використовуються рідше, ніж у підготовленій групі;

- черговість навчального заняття за розкладом. Модульні контрольні роботи та захист курсових робіт не проводяться на останніх парах, коли студенти втомлені, а увага розконцентрована.

7. Методи контролю.

Для здійснення поточного контролю використовується:

- метод усної перевірки знань: індивідуальне, фронтальне та ущільнене (комбіноване) усне опитування на практичних заняттях;
- метод письмового контролю: письмовий експрес-контроль на практичних заняттях;
- метод графічного контролю: перевірка виконання самостійної роботи (складання схем, органіграм);
- метод тестового контролю: перевірка знань та умінь студентів, здобутих під час роботи на аудиторних заняттях та у процесі самостійної роботи;
- метод самоконтролю, який полягає в усвідомленому регулюванні студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим цілям, вимогам, нормам, правилам, зразкам.

Для здійснення модульного контролю використовується:

- метод письмового контролю: виконання модульних контрольних робіт у формі «теоретичні питання, практичні завдання»;
- метод тестового контролю: перевірка знань та умінь студентів з допомогою контролюючих тестів.

Для здійснення підсумкового контролю використовується:

- метод письмового контролю: письмовий екзамен;
- метод тестового контролю: перевірка знань та умінь студентів з допомогою тестів, як частини екзаменаційного білета.

№	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2	Сума балів
		1 семестр		
Обов'язкові види навчальної діяльності (робіт)				
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі)			
	- письмова робота (конспект, тези лекційних матеріалів)	0	0	0
	- усне опитування на семінарському занятті	20	20	40
	- тощо			
2.	Самостійна робота	10	10	20
3.	Контрольна робота (підсумкова) або тестування	20	20	40
	Поточне оцінювання (разом)	50	50	100
	Разом балів			100

Критерії оцінювання знань і умінь студентів на екзамені

За ECTS	Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Критерії
A	90-100	Відмінно	Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати поняття, використовуючи наукову

			термінологію з дисципліни, вільно володіє понятійним апаратом сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур в макроекономіці. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання ситуацій. Володіє умінням проводити елементарну науково-дослідну роботу по вивченню та узагальненню актуальних проблем.
B	82-89	Добре	Студент має міцні ґрунтовні знання, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в формулюванні, незначні понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Знає про понятійний апарат сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур які використовуються в макроекономіці. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання ситуацій. Володіє умінням проводити елементарну науково-дослідну роботу по вивченню та узагальненню актуальних проблем.
C	74-81	Добре	Студент має ґрунтовні знання, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в формулюванні, незначні понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Частково знає поняття про понятійний апарат сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур які використовуються в макроекономіці. Не повністю вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання ситуацій. Володіє умінням проводити елементарну науково-дослідну роботу по вивченню та узагальненню актуальних проблем.
D	64-73	Задовільно	Студент знає основні теми курсу, виконує практичну роботу без помилок, але допускає неточності в формулюванні, понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Частково знає поняття про понятійний апарат сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур які використовуються. Не повністю вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання ситуацій.
E	60-63	Задовільно	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про макроекономіку, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Не здатен самостійно розробляти основні плануючі документи, необхідні для провідних економістів, не розуміє актуальності при використанні економічного досвіду минулого.
FX	35-59	Не задовільно	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, розкриття основних процесів та понять відбувається на побутовому рівні. Практичні навички на рівні розпізнавання.
F	0-34	Не задовільно	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

**РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ „МАКРОЕКОНОМІКА”**

Основна література:

1. Rycroft R. S. Macroeconomics/ R. S.Rycroft – New Jersey, Research and Education Assosiation, 2003. – 232 p.
2. Агапова Т.А. Макроэкономика: Учебник/Т.А.Агапова, С.Ф. Середина – М.: Дело и сервис, 2000. – 416 с.
3. Базилевич В. Макроекономіка/ В.Базилевич, К.Базилевич, Л.Баластрик – К.: Знання, 2007. – 828 с.
4. Будаговська С.К. Мікроекономіка та макроекономіка / С.К. Будаговська. – К.: Основи, 1998. – 964 с.
5. Долан Дж.Е. Макроэкономика / Дж.Е. Долан – СПб: Экон. школа, 1994. – 405 с.
6. Дорнбуш Р. Макроекономіка/ Р.Дорнбуш, Р.Фішер – К.: Основи, 1996. – 806 с.
7. Кулішов В.В. Макроекономіка/ В.В.Кулішов (основи теорії і практики). – Львів: Магнолія плюс, 2004. – 252 с.
8. Макаренко И.П. Макроэкономика. Модели и цифры (на примере Украины) / И.П. Макаренко– К.: Б.в., 2002. – 142 с.
9. Макконелл К.Р. Экономикс/ К.Р. Макконелл, С.Л. Брю –М., 1997. – 672 с.
- 10.Макроэкономика: Учебник / В.М. Гальперин, П.И.Гребенников, А.И. Леусский, Л.С. Тарасевич – 2-е изд. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 1997. – 529с.
- 11.Манків Г. Макроекономіка/ Г.Манків – К.: Основи, 2000. – 588 с.
- 12.Основы экономической теории / За ред. С.В. Мочерного. – К.: Знання, 2000. – 607 с.

- 13.Панчишин С. Макроекономіка: Навчальний посібник / С. Панчишин – К.: Либідь, 2002. – 616 с.
- 14.Радіонова Г. Макроекономіка та економічна політика. Підручник / Г.Радіонова – К.: Таксон, 2004. – 346 с.
- 15.Савченко А.Г. Макроекономіка / А.Г. Савченко – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
- 16.Савченко А.Г. Макроекономічна політика/ А.Г. Савченко – К.: КНЕУ, 2001. – 166 с.
- 17.Сакс Д. Макроэкономика. Глобальный подход/ Д.Сакс, Б.Ларрен– М.: Дело, 1996. – 847 с.
- 18.Селищев А.С. Макроэкономика/ А.С. Селищев – СПб.: Питер, 2000. – 448с.
- 19.Семьюелсон П. Макроекономіка/ П. Семьюелсон, В. Нордгауз – К.: Основи, 1995. – 574 с.
- 20.Словарь современной экономической теории Макмиллана / [научн. редактор В.С. Автономов, пер.с англ. А.Г. Пивоварова] – М.: Инфра-М., 1997. – 607 с.
- 21.Тарасевич Л.С. Макроэкономика / Л.С. Тарасевич – М.: Юрайт-Издат, 2003. – 650 с.
- 22.Шишов А.Л. Макроэкономика. Учебник/ А.Л. Шишов – М.: ДиС, 1997. – 359 с.
- 23.Экономико – математический энциклопедический словарь. – М.: Большая Рос. Энциклопедия, 2003. – 687 с.

Література для поглибленого вивчення курсу:

- 24.Бажал Ю.М. Економічна теорія технологічних змін / Ю.М. Бажал – К.: Заповіт, 1996. – 238 с.
- 25.Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В.М. Гейця. – К.: „Фенікс”, 2003. – 960 с.

26. Кваснюк Б.Є. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні / Б.Є. Кваснюк – Київ; Харків, 2003. – 423 с.
27. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег/ Дж.М. Кейнс – М.: 1999. – 352 с.
28. Мишкін С.Ф. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / С.Ф. Мишкін – К.: Основи, 1998. – 964 с.
29. Моторин Р.М. Система національних рахунків/ Р.М. Моторин, Г.М. Моторина – К: КНЕУ, 2001. – 336 с.
30. Найдёнов В.С. Инфляция и монетаризм. Уроки антикризисной политики / В.С. Найдёнов, А.Ю. Стенковский – К.: ОАО БЦКФ, 2003. – 349 с.
31. Осика С. Світова організація торгівлі / С. Осика, В. П'ятницький– К.: К.І.С., 2001. – 488 с.
32. Стігліц Дж. Економіка державного сектора / Дж. Стігліц – К.: Основи, 1998. – 854 с.
33. Тітьонко О.М. Система макроекономічного рахівництва/ О.М. Тітьонко – К.: КНЕУ, 2002. – 188 с.
34. Хикс Дж. Стоимость и капитал / Дж. Хикс – М.: Прогресс, Универс, 1993. – 488 с.
35. Шевчук В. Платіжний баланс і макроекономічна рівновага в трансформаційних економіках: досвід України / В. Шевчук – Львів: Каменярь, 2001. – 495 с.

Джерела інформації в Internet

36. www.bank.gov.ua – Національний Банк України
37. www.bc.rql.kiev.ua – діловий цент України
38. www.business.kiev.ua – газета „Бізнес”
39. www.liga.net – Ліга Бізнес Інформ
40. www.europa.eu/eurostat - статистика по Європі
41. www.icps.kiev.ua – Центр перспективних досліджень

42. www.ier.kiev.ua – Інститут економічних досліджень та політичних консультацій
43. www.imf.org – Міжнародний валютний фонд
44. www.me.kmu.gov.ua – Міністерство економіки з питань європейської інтеграції України
45. www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України
46. www.oecd.org – Організація з економічного співробітництва і розвитку
47. www.rada.gov.ua – Законодавство України
48. www.sta.gov.ua – Державні податкова адміністрація
49. www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики
50. www.worldbank.org.ru – Світовий банк
51. www.wto.org – Світова організація торгівлі